

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry (PPLY)
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

30.6.2013

Siikajoen kunta / kunnanhallitus

Siikasavontie 1a
92400 RUUKKI
kunnanvirasto@siikajoki.fi

Asia:

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen lausunto Siikajoen kunnan Isonvan tuulipuiston osayleiskaavaluonnoksesta sekä Vartinojan tuulipuiston osayleiskaavan muutoksesta ja laajennuksen luonnoksesta

Siikajoen Isonvan ja Vartinojan alueiden tuulivoimahankkeisiin liittyvät osayleiskaavaluonnokset on laadittu nähtävästi suoraan YVA-menettelyssä tarkastellun vaihtoehto 3:n mukaan. Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys (jatkossa PPLY) pitää erikoisena ratkaisuna sitä, että osayleiskaavaluonnos on laitettu nähtäville jo tässä vaiheessa, kun YVA-menettely on yhä kesken. Vaikuttaa siltä, ettei mitään YVA-prosessin myötä esille tulleita näkökohtia ole otettu kaavaluonnoksen laadinnassa huomioon vaan luonnos on tehty puhtaasti hankkeen taloudellisen mittakaavan maksimoivasta lähtökohdasta. PPLY:n mielestä tällainen menettely väheksyy koko YVA-prosessia ja erityisesti siihen osallistuneiden viranomaisten, asiantuntijatahojen ja tavallisten kansalaisten tietoja ja näkemyksiä. Siikajoen kunnan tulisi olla kiinnostunut kuntalaistensa mielipiteistä ja eduista tasapuolisesti sekä pitää huoli, että myös ympäristö- ja luontonäkökohdat tulevat huomioiduiksi hankkeessa. Nähtävillä olevissa osayleiskaavaluonnoksista on vaikea havaita erityisiä merkkejä tästä.

Vaihtoehto 3:n sijaan PPLY katsoo, että alueen kaavoitusta tulisi jatkaa mukautetun vaihtoehto 1:n pohjalta. Tätä puoltaa mm. alueen kohtalaisen huomattava merkitys muuttolintujen – erityisesti kookkaiden päiväpetolintujen sekä hanhien – muuttoväylänä. Vaikka Vartinojan–Isonvan alue ei olekaan niin riskialtis kohde kuin saman tuulivoimatoimijan aiempi merialueelle sijoittunut hankealue, kyseessä on nykytietämyksen valossa kuitenkin joidenkin lajien osalta varsin huomattava muuttokäytävä. Koska ongelmattomampiakin tuulivoiman rakennuskohteita on runsaasti tarjolla, ei Vartinoja–Isonvan aluetta ole syytä rakentaa täyteen voimaloita. Voimalat tulisi myös sijoittaa lounas–koillinen -suuntaisiin jonoihin lintujen päämuuttosuuntien mukaan, jolloin muuтонаikaista törmäysriskiä voitaisiin pienentää.

Ongelmalliset voimalaitospaikat

PPLY on YVA-selostuksesta yhteysviranomaiselle 12.5.2013 antamassaan lausunnossaan esittänyt, että voimalaitospaikoista Vartinoja 14 ja 16 sekä Isoneva 12 ja 13 tulisi luopua.

Vartinojan 14:n kohdalla on pitkään käytössä olleelta vaikuttava kanahaukan pesäpaikka vaihtopesineen. Toinen tämän lausunnon allekirjoittajista rengasti pesästä poikasen kesäkuussa 2013 eli pesäpaikka on edelleen käytössä. Pesän läheisyydessä havaittiin myös mm. vanhan metsän indikaattorilaji tilitalti aivan kuten YVAa varten tehdyssä luontokartoituksessa aiempina kesänä.

Vartinojan voimalaitospaikan 16 alueella tavataan luonnontilaisten suojuottien ja hiekkakaarojen kirjomia muinaisia merenrantamuodostumia. YVA:n yhteydessä tehdyssä luontoselvityksessä (Ympäristötutkimus Yrjölä Oy 2012) nämä tunnistettiin arvokkaiksi elinympäristöiksi ja suositeltiin säästettävän. Luontoselvityksen mukaan kohde täyttäneenä myös metsälain erityisen tärkeän elinympäristön kriteerit. Voimalaitospaikka on lisäksi hyvin lähellä Kivavaaran harjajensuojelun alueen rajaa. PPLY ei näe mitään pakottavaa tarvetta, miksi voimalaitosyksikkö pitäisi sijoittaa juuri tähän kohti.

Isonevan hankealueen merkittävin luontoarvokohde on Pahanevan valtaosin luonnontilainen suo. Kuten PPLY YVA-selostuksesta antamassaan lausunnossa toteaa, ei suon ympäröiminen voimalaitoksilla ole hyvä ratkaisu. Suolla pesii mm. taantuneita soiden kahlaajalintulajeja, jotka lentävät usein törmäysriskikorkeudella (liro ja kapustarinta). Kyseiset voimalat tulisi joko poistaa tai siirtää vähintään 500–1000 metrin päähän Pahanevan luo-rajauksesta.

Arosuohaukka

Erityisenä huolenaiheena koko Vartinojan hankealueen osalta PPLY haluaa tuoda esille sen pesimälinnustoon vakiintumassa olevan arosuohaukan. Laji on Suomessa pesimälintuna erittäin harvinainen – kautta aikojen sen pesintöjä on varmistettu vasta alle kymmenen. Arosuohaukan maailmanlaajuinen levinneisyysalue on varsin suppea ja se on luokiteltu globaalisti silmälläpidettäväksi lajiksi (NT, Near Threatened). Euroopassa sen uhanalaisuusluokka on arvioitu erittäin uhanalaiseksi (EN, Endangered).

Siikajoen Vartinhaan seutu on ensimmäinen paikka Suomessa, jossa arosuohaukka on todistetusti pesinyt useampana vuonna peräkkäin. Kesällä 2011 alueella havaittiin kaksi arosuohaukan lentopoikuetta (3 ja 4 poikasta); kesällä 2012 löydettiin pesä, josta rengastettiin neljä poikasta; kesällä 2013 löydettiin niin ikään yksi pesä, josta rengastettiin neljä poikasta sekä molemmat emot.

Suomalaista uhanalaisluokitusta arosuohaukalle ei vielä ole. PPLY on tiedustellut asiaa luokittelun tekevältä UHEX-lintutyöryhmältä (pj. Juha Tiainen, RKTL). Ennakkotietojen perusteella näyttäisi siltä, että arosuohaukan suomalainen uhanalaisuusstatus tulee olemaan joko äärimmäisen uhanalainen (CR, Critically Endangered) tai erittäin uhanalainen, mutta arviointiprosessi on vielä tätä kirjoitettaessa kesken.

Pesintähavaintojen perusteella ongelmallisia voimalaitospaikkoja ovat etenkin VE3:n mukaisesti 1–4 sekä 13 ja 15. Näistä voimalaitospaikat 1–4 kuuluvat Sikajoen kunnanvaltuuston 1.2.2012 hyväksymään oikeusvaikutteiseen osayleiskaavaan, paikat 13 ja 15 nyt nähtävillä olevaan luonnokseen. Maassa pesivänä lajina arosuohaukka vaihtanee pesäpaikkaansa vuodesta toiseen, mutta toistaiseksi pesintään viittaavat havainnot on tehty varsin suppealta alueelta.

Arosuohaukan pesiminen juuri Vartinhaan seudulla on tullut yllätyksenä asiantuntijoillekin. On vaikea arvailla syitä, miksi se on asettunut juuri Vartinhakaan. Lajin säilymistä alueella ei toki voida ennustaa, mutta toistaiseksi alue on siis ainoa tunnettu paikka Suomessa ja mahdollisesti koko Itä-Euroopan ja Keski-Aasian aroalueen kattavan päälevinneisyysalueen ulkopuolella, jossa laji on toistuvasti pesinyt. Päiväpetolintuna arosuohaukka kuuluu kaikkein törmäysriskialttein piiriin. PPLY katsoo, että arosuohaukan tilannetta täytyy arvioida vielä uudestaan ennen kuin Vartiojan hankealueen rakentaminen voidaan aloittaa.

Arosuohaukan lisäksi alueelta on reviiiriin viittaavia havaintoja toisesta hyvin harvinaisesta suohaukkalajista, niittysuohaukasta. Laji on luokiteltu Suomessa erittäin uhanalaiseksi. Muita nimenomaan Vartinhaan–Kivivaaran alueella toistuvasti havaittuja törmäysriskialttiita päiväpetolintuja ovat mehiläishaukka, hiirihaukka ja sinisuohaukka, jotka kaikki on arvioitu vaarantuneiksi (VU, Vulnerable). Alueen merkitys petolintujen pesimäalueena on merkittävä. Tämä ei ollut PPLY:n tiedossa ennen kuin alueeseen kohdistui tuulivoimahankkeen myötä erityistä kiinnostusta. Kuitenkin pitäisi olla juuri ympäristövaikutusten arvioinnin ja huomioon ottamisen pääperiaatteiden mukaista kyetä muuttamaan suunnitelmia esille tulleen tiedon valossa.

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry

Esa Aalto
Puheenjohtaja

Ari-Pekka Auvinen
Suojelutoimikunnan puheenjohtaja

Viitteet:

Ympäristötutkimus Yrjölä Oy. 2012. Siikajoen Vartiojan ja Isonen tuulipuistojen luontoselvitykset 2012.